

WEB-ОРІЄНТОВАНИЙ INTERNET-SERVICE WIKIPEDIA ЯК ЗАСІБ ВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

Сокорчук І. П.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, просп. Науки, 14, каф. програмної інженерії,

тел. (057) 702-14-46)

e-mail: ihor.sokorchuk@nure.ua

This article examines the place of Web-service Wikipedia in carrying out of hybrid war. The author considers negative phenomena that take place on Wikipedia today. These problems related to principles of administration and maintenance of Wikipedia what do not provides its correct functioning in the conditions of information warfare. The author points to concrete facts from Wikipedia, showing the traits that are characteristic of a hybrid war. These facts indicate that the aggressor actively use Wikipedia as a component of the information war. The author proposed to solve this problem by using the Web encyclopedic resource that represents the real situation and devoid of these shortcomings of Wikipedia.

Директор Національного інституту стратегічних досліджень Володимир Горбулін у своїй статті зазначає: «Росія застосувала проти України концепцію "гібридної війни"... Причому інформаційний чинник в окремих випадках стає самостійним складником і виявляється не менш важливим, ніж військовий...» [1].

Одним і популярних на сьогодні ресурсів у мережі Інтернет є Вікіпедія (Wikipedia). За задумом розробників ресурсу, – «Вікіпедія – це вільна багатомовна енциклопедія, яка створюється спільними зусиллями людей з усього світу» [2]. Засновники і нинішні координатори Вікіпедії створили енциклопедичний ресурс, який би знайомив користувачів з т. зв. «нейтральною точкою зору»: «Одним з наріжних каменів Вікіпедії є нейтральна точка зору (НТЗ). За словами засновника Вікіпедії Джимбо Вейлза, політика НТЗ «абсолютна і безкомпромісна» [2].

Опублікувати інформацію у Вікіпедії може будь-яка особа, яка пройшла попередню реєстрацію. Реєстрація є формальною процедурою і фактично не створює перепон для участі у цьому проекті.

Управління інформаційним вмістом Вікіпедії підтримується з допомогою двох спеціальних груп користувачів – адміністраторів і патрульних. «Адміністратор (оператор; sysop) – користувач, який має додаткові технічні права у роботі ... в Українській Вікіпедії 43 користувачі є адміністраторами ... Нові адміністратори обираються голосуванням. Кандидати повинні мати не менше 1000 редагувань в основному просторі, 3 місяці стажу та 10 редагувань службового простору» [2]. «Права патрульного редагувань (editor) можуть бути надані всім активним зареєстрованим користувачам, які знають і розуміють вимоги до

патрульованих статей ...» [2]. Встановлені правила означають, що управління ресурсом і формування його інформаційного наповнення здійснюється особами, які отримують повноваження на підставі лише того, що вони виявляють високу активність у своїй діяльності. Задекларована т. зв. «нейтральна точка зору» дозволяє формувати наповнення будь-якого змісту. Це дозволяє агресору легко отримати контроль над цим інформаційним ресурсом і використовувати його для ведення інформаційної складової війни. Розглянемо деякі конкретні факти: Територія Автономної республіки Крим у Вікіпедії неодноразово вказується як спірна (англ. *disputed*) [3], [4]. У статті «Революція гідності» [5] іншомовні посилання вказують: на англomовну статтю «Ukrainian crisis», франкомовну - «Crise ukrainienne», іспаномовну - «Crisis en Ucrania de 2013-2015» тощо. Ці факти у Вікіпедії не є поодинокими.

Таким чином, Вікіпедія стала одним із засобів ведення «гібридної війни». Спостерігаємо такі риси її інформаційної складової:

- «маємо справу не просто з ворожою пропагандою, а з тим, що фахівці-інформаційники слушно характеризують як "війну смислів/сентів"» [1];
- маємо «симулякри» (образи того, чого в реальності не існує);
- дії спрямовуються на те, щоб «замінити об'єктивні уявлення цільових груп про характер конфлікту тими "інформаційними фантомами", які потрібні агресору» [1];
- інформація активно використовується для формування негативного іміджу України серед країн-сусідів та партнерів України;
- «інформаційний фронт "гібридної війни" розгортається ... серед міжнародного співтовариства.» [1].

На початку 2017 р. Прем'єр-міністр України доручив органам виконавчої влади вжити у 2017 році заходи спрямовані на розвиток україномовного розділу «Вікіпедії». На виконання цього доручення, окремі міністерства України та державні виконавчі органи видали відповідні розпорядження. Проте, взявши до уваги описані недоліки Internet-сервісу Вікіпедія та негативні явища у ньому, на сьогодні доцільно розвивати власний національний енциклопедичний Internet-сервіс.

1. Горбулін В.П. Гібридна війна" як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу – Київ: НІСД, 2014. – С. 5-12
2. Вікіпедія: Довідка <https://uk.wikipedia.org/wiki/Вікіпедія:Довідка>
3. Political status of Crimea. (дата звернення: 06.03.17). – Назва з екрану https://en.wikipedia.org/wiki/Political_status_of_Crimea
4. List of cities and towns in Russia by population. https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_cities_and_towns_in_Russia_by_population (дата звернення: 06.03.17). – Назва з екрану
5. Революція гідності. https://uk.wikipedia.org/wiki/Революція_гідності (дата звернення: 06.03.17). – Назва з екрану